

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

"СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ"

(для магістрів)

Київ 2018

Підготовлена професором кафедри фінансів, банківської та страхової справи
МАУП В.Д.Бігдашем

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської та страхової справи
ННІМЕФ ПрАТ «ВНЗ МАУП» (Протокол № 10 від 15.03.2018 р.)

Затверджено Вченою радою Навчально-наукового інституту менеджменту,
економіки та фінансів ПрАТ «ВНЗ МАУП» (Протокол № 3 від 19.03.2018 р.)

Бігдаш В.Д. Навчальна програма вивчення дисципліни "Страховий менеджмент" (для магістрів). - К.: МАУП, 2018. - 24с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план дисципліни "Страховий менеджмент", зміст дисципліни, питання для самоконтролю, вказівки та завдання до виконання контрольних робіт для здобувачів заочної форми навчання, а також список рекомендованої літератури та інформаційних ресурсів.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна "Страховий менеджмент" є навчальною дисципліною циклу професійної підготовки, що вивчається згідно навчальним планом підготовки фахівців галузі знань: 07 Управління та адміністрування.

Мет а дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти знань з підготовки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній і гармонізацію фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави.

Завдання дисципліни: набуття здобувачами вищої освіти стійких знань з теорії та практики управління страховою компанією; надання страхових послуг; оцінювання ризиків; урегулювання страхових претензій.

Предмет дисципліни: фінансові аспекти управління процесами створення та ефективного використання потенціалу страхових організацій.

Загальні компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- здатність до самостійної роботи та самостійного прийняття управлінських рішень, здатність нести відповідальність за їх реалізацію;
- формування навиків соціальної відповідальності професійної діяльності та етичних зобов'язань з точки зору професійної етики.

Спеціальні компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- знання щодо здійснення фінансових операцій за допомогою надбаних знань та відповідних спеціальних методів; володіння методами і технологіями роботи на

фінансовому, страховому, інвестиційному, фондовому ринку та ринку фінансових послуг;

- здатність зрозуміти та уміло застосувати економіко-математичні методи, які використовуються в сфері обґрунтування фінансових рішень;

- здатність пояснити широкий діапазон фінансових процесів, які відбуваються на підприємстві та в країні.

Програмні результати навчання:

- знати сутність, роль та функції страхового менеджменту;
- знати порядок реєстрації й ліцензування страхових компаній та зміст державного нагляду страхової діяльності;
- знати організаційні й законодавчі основи страхового підприємництва;
- знати принципи побудови страхової організації та повноваження органів її управління, принципи управління страховою компанією;
- знати сутність стратегічного планування діяльності страховика, зміст і структуру основних бізнес-процесів страхової діяльності;
- знати сутність і заходи страхового маркетингу та його вплив на ефективність страхового бізнесу;
- знати умови відбору ризиків на страхування;
- знати способи покращення врегулювання страхових претензій;
- знати особливості управління грошовими потоками в страховій діяльності;
- знати способи підвищення фінансової надійності страхової компанії;
- знати сутність здійснення фінансового моніторингу операцій страхової компанії;
- вміти розробляти місію, цілі та стратегічні завдання страховика;
- вміти формувати оптимальну систему управління страховою організацією;
- вміти досліджувати стан та прогнозувати розвиток ринку страхових послуг;
- вміти організовувати ефективну систему продажу страхових продуктів;

- вміти контролювати укладання та виконання договорів страхування;
- вміти контролювати оформлення страхових випадків та розрахунок страхових виплат;
- вміти комплексно аналізувати діяльність страхової компанії та розробляти заходи її удосконалення;
- вміти організовувати процес фінансування в страховій компанії;
- вміти визначати достатність коштів страхових резервів для забезпечення виконання зобов'язань;
- вміти визначати напрями ефективного розміщення страхових резервів та тимчасово вільних власних коштів страховика;
- вміти забезпечувати контроль за фінансовою надійністю страхової компанії;
- вміти здійснювати перевірку проведення страховиками фінансових операцій;
- вміти проводити фінансовий моніторинг у страховій організації;
- вміти управляти персоналом в страхових компаніях;
- вміти аналізувати поточні тенденції та кон'юнктуру страхового ринку.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки магістрів. Вивчення дисципліни ґрунтується на знанні економіки підприємства, фінансів підприємства, фінансових ринків, страхування, страхових послуг, менеджменту.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ
дисципліни „Страховий менеджмент”

№ модулю	Назва змістового модулю та теми
I.	Змістовий модуль 1. Теоретичні основи страхового менеджменту
	Тема 1. Комерційне страхування та його розвиток в Україні
	Тема 2. Сутність і характерні риси страхового менеджменту
II.	Змістовий модуль 2. Функції страхового менеджменту
	Тема 3. Планування страхової діяльності
	Тема 4. Організація страхової компанії
	Тема 5. Управління діяльністю страховика
	Тема 6. Контроль та звітність страхової компанії
III.	Змістовий модуль 3. Ключові напрямки страхового менеджменту
	Тема 7. Управління маркетинговою діяльністю
	Тема 8. Управління ризиками страхової діяльності
	Тема 9. Управління перестраховальною діяльністю
	Тема 10. Управління фінансовою діяльністю страховика
	Разом годин 90

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ
дисципліни „Страховий менеджмент”

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи страхового менеджменту

ТЕМА 1. КОМЕРЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ ТА ЙОГО РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

Комерційне страхування, його зміст та сутність. Еволюція комерційного страхування.

Зміст основних категорій комерційного ринкового страхування.

Функції та принципи страхування.

Види діяльності страховика.

Тенденції розвитку комерційного страхування в Україні.

Література [1-5,15-18,22,26,36, 39-41, 48-52, 54, 57, 59 -60, 62, 89,95]

ТЕМА 2. СУТНІСТЬ І ХАРАКТЕРНІ РИСИ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Поняття менеджменту страхової діяльності.

Страхова організація як складна багатofункціональна система. Основні властивості системи: обмеженість, цілісність, взаємозалежність та взаємодія, структурність, ієрархічність та інші.

Системний та ситуаційний підходи в менеджменті страхової діяльності.

Принципи та функції менеджменту страхової діяльності.

Література [9,15,27,31,33,42,45,50,51,55,61,89,94]

Змістовий модуль 2. Функції страхового менеджменту

ТЕМА 3. ПЛАНУВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Економічна сутність планування в менеджменті страхової діяльності та його етапи.

Умови планування в менеджменті страхової діяльності. Основні методи розробки планів менеджменту страхової діяльності.

Вимоги до поточного, оперативного та стратегічного планування страхової діяльності. Основні розділу типового бізнес-плану.

Технологія складання та практичної реалізації планів в страховій компанії.

Література [1-5,9,14,27,31,33,42,45,47,50,51,55,61,89,94]

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЯ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Зміст і принципи організації страхової діяльності.

Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на створення різновидів організаційно-правових форм здійснення страхової діяльності на вітчизняному ринку.

Основні організаційно-правові форми здійснення страхової діяльності в Україні. Акціонерна страхова компанія. Представництво, агентство, філія страхової компанії.

Процес створення страхової компанії: реєстрація страховика як юридичної особи та надання юридичній особі статусу страховика. Спеціалізація страховика: страховики, що здійснюють страхування життя; страховики, що здійснюють загальні види страхування; страховики, що здійснюють перестраховування. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.

Література [1-5,7-10,12,27,31,33,42,45-47,50,51,55,61,63-66,78,89,94]

ТЕМА 5. УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВИКА

Основні типи організаційних структур управління страхової компанії, їх переваги та недоліки. Обов'язки керівників вищої і середньої ланки, співробітників. Етапи вдосконалення організаційних структур.

Стратегічний менеджмент страхової діяльності як динамічна сукупність взаємопов'язаних процесів: аналіз середовища, визначення місії та цілей, вибір та реалізація стратегії, оцінка і контроль реалізації стратегії. Види стратегій страхової діяльності. Стратегії бізнесу, функціональні стратегії та принципи їх формування. Складові оцінки та контролю реалізації стратегії. Стан та напрямки розвитку стратегічного менеджменту страхової діяльності в Україні.

Підсистема кадрового менеджменту. Контролінг персоналу. Кадровий маркетинг. Система підготовки і перепідготовки персоналу та її організація.

Роль менеджера в управлінні страховою компанією. Модель для аналізу та оцінки ділових якостей менеджера. Формування колективу страхової компанії та роль мотивації в страховій діяльності.

Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності. Пошук, обробка, аналіз та синтез інформації в страховій діяльності. Функції інформаційних систем в страховій компанії. Ціль, задачі і основні функції автоматизованих офісних систем в страхових компаніях. Структура офісної системи.

Література [1-5,7-10,12,16,27,31,33,42,45-47,50,51,55,61,65,80,89,94]

ТЕМА 6. КОНТРОЛЬ ТА ЗВІТНІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Необхідність, сутність та призначення регулювання страхової діяльності.

Склад системи правового регулювання страхових відношень. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності. Структура страхового законодавства України.

Державний нагляд та регулювання страхової діяльності - завдання, функції, права й обов'язки. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг як спеціальний уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах нагляду за страховою діяльністю та її функції. Реєстрація та ліцензування суб'єктів страхового ринку (страховиків, посередників). Функції контролю за діяльністю суб'єктів страхового ринку, забезпечення гласності їхньої діяльності і підтримки правопорядку в галузі тощо.

Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.

Література [1-5,7-10,14,20,27,31,33,42,44,46,50,51,55,61,89,94]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. КЛЮЧОВІ НАПРЯМКИ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ТЕМА 7. УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Сутність та складові страхового маркетингу.

Зміст та завдання управління якістю страхового продукту. Класифікація страхових послуг по ознакам - ринкової активності, економічній, юридичній, по обсягу страхового захисту тощо.

Управління наданням окремих видів страхових послуг: управління їх розробкою, обсягом, структурою, якістю і реалізацією. Договір страхування як основний інструмент для реалізації страхового продукту добровільного та обов'язкового страхування. Схеми процесу розробки страхового продукту.

Продуктові стратегії – розробка нового продукту (товарна складова), продаж страхового продукту на нових ринках (ринкова складова). Досягнення конкурентних переваг: економія витрат компанії та використання різних типів диверсифікації. Інноваційна діяльність страхової компанії та залучення ресурсів для цього.

Управління портфелем конкретноспроможних страхових послуг. Концепція М.Портера при визначенні середовище страхового продукту і його конкурентні можливості. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць Бостонської консультативної групи, фірми МакКінзі та інші.

Управління системою продажів страхових продуктів Особливості страхової послуги як товару. Роль продажів страхових продуктів в розвитку страхової діяльності.

Поняття, типи й основні принципи функціонування систем продажів страхових продуктів. Переваги і недоліки різних систем продажів, їхній порівняльний аналіз і напрямки використання по видах страхових послуг.

Література[1-5,9,16,19,23-26,30-31-34,39,40,42,45,47-52,55,61-64,67,69,70.93-95]

Тема 8. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Визначення поняття “менеджмент ризиків страхової діяльності”, його мета і зміст. Процедури менеджменту ризиків у страховій діяльності.

Особливість ідентифікації й оцінки ризиків страхової діяльності.

Організаційно-технічні способи та фінансово-договірні способи управління ризиками. Особливість страхування і перестраховування ризиків діяльності

страхової організації. Повний цикл управління ризиками і особливості основних етапів його застосування *Літ ерат ура*.

Літ ерат ура [1-6,8,11,27,31,33,39,42,45,48,50,51,55,61,63,89,94]

Тема 9. УПРАВЛІННЯ ПЕРЕСТРАХУВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Визначення й зміст перестраховування.

Законодавче регулювання перестраховальної діяльності.

Принципи управління перестраховальною діяльністю. Принципи відшкодування, граничної сумлінності й особливості їх додержання. Норматив максимальної відповідальності.

Управління пропорційним та непропорційним перестраховування. Факультативне та облігаторне перестраховування.

Управління перестраховальною діяльністю з вітчизняними та закордонними перестраховиками.

Літ ерат ура [1-5,9,14,27,29,31,33,42,43,45,47,49,50,51,55, 62,66,76,89,94]

Тема 10. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВИКА

Сутність, функції та склад фінансового менеджменту страхової компанії.

Оцінка фінансових ресурсів страхової компанії, їхніх джерел і форм руху. Статутний капітал. Страхові резерви і страхові активи. Нормативні співвідношення між страховими активами і страховими зобов'язаннями.

Аналіз страхових операцій, факторів управління ризиком і фінансових результатів (прибутком і рентабельністю).

Планування фінансової діяльності страхової компанії. Річний і квартальний плани доходів і витрат. Контроль фінансових результатів і прибутку, обсягу страхових резервів і спеціальних фондів.

Податковий менеджмент страхової діяльності.

Управління інвестиційним портфелем: розміщення страхових резервів, власних коштів та інвестиційна діяльність. Фондовий ринок і робота на ньому.

Управління фінансовою надійністю та платоспроможністю страховика.

Управління формуванням та використанням прибутку.

Фінансовий моніторинг у страхових організаціях.

Літ ерат ура [1-13,20-22,27-29,31,33,35,37,42-45,47,50,51,55,56,61,68,71-73,77,89,94,95]]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Основні складові страхової діяльності та тенденції їх розвитку в Україні.
2. Способи страхування та відповідні їм види страхової діяльності.
3. Сутність страхового ринку та його стан і розвиток в Україні.
4. Зміст і призначення основних принципів страхування.
5. Сутність та передумови формування страхового менеджменту.
6. Суб'єкти страхового менеджменту.
7. Страхова організація як складна багатофункціональна система та її властивості.
8. Середовище страхового менеджменту та його структура.
9. Принципи та функції страхового менеджменту.
10. Взаємозв'язок менеджменту страхових операцій, менеджменту перестрахування та інвестиційного менеджменту страхової діяльності.
11. Необхідність, сутність та призначення регулювання страхової діяльності
12. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності.
13. Державний нагляд та регулювання страхової діяльності - завдання, функції, права й обов'язки.
14. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг та її функції.
15. Реєстрація страхової компанії та її ліцензування.
16. Реєстрація та ліцензування суб'єктів страхового ринку.
17. Функції контролю, забезпечення гласності діяльності суб'єктів і підтримки правопорядку в галузі тощо.
18. Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої бази регулювання страхової діяльності в Україні.
19. Стратегічний менеджмент страхової діяльності та його складові.
20. Стратегії страхової діяльності.
21. Аналіз зовнішнього середовища діяльності страхової компанії.

22. Методи аналізу внутрішнього середовища діяльності страхової компанії.
23. Характеристики SWOT-аналізу та його застосування у страховому менеджменті.
24. Стратегічні цілі страхового менеджменту та чинники їх вибору.
25. Види стратегій страхової діяльності та принципи їх формування.
26. Стан та напрямки розвитку стратегічного менеджменту страхової діяльності в Україні.
27. Зміст і принципи організації страхового менеджменту.
28. Аналіз організаційно-правових форм здійснення страхової діяльності на вітчизняному ринку.
29. Акціонерна страхова компанія та її структура. Представництво, агентство, філія страхової компанії.
30. Особливості створення страховика, що здійснює страхування життя.
31. Особливості створення страховика, що здійснює загальні види страхування.
32. Особливості створення страховика, що здійснює перестраховання.
33. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.
34. Основні типи організаційних структур страховиків, їх переваги та недоліки.
35. Етапи вдосконалення організаційних структур.
36. Управлінський цикл страхової компанії.
37. Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності.
38. Інформаційні бази для страхової діяльності. Стан та напрямки розвитку інформаційного забезпечення вітчизняних страховиків.
39. Функції автоматизованих офісних систем в страхових компаніях.
40. Взаємозв'язок стратегії та планування менеджменту страхової діяльності.
41. Основні методи розробки планів менеджменту страхової діяльності.
42. Вимоги до поточного та оперативного планування страхової діяльності
43. Вимоги до стратегічного планування страхової діяльності.
44. Бізнес-планування на етапі ліцензування страхової діяльності.
45. Технологія складання та практичної реалізації планів в страховій компанії.
46. Зміст та завдання управління якістю страхового продукту.
47. Управління здійсненням ризиковими видами страхування: сутність та складові.

48. Управління здійсненням страхування життя: сутність та складові.
49. Договір страхування як інструмент реалізації страхового продукту.
50. Механізм розробки страхового продукту.
51. Страховий маркетинг та його роль в страховому менеджменту.
52. Конкурентні можливості та середовище страхового продукту по концепції М.Портера .
53. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць Бостонської консультативної групи
54. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць фірми МакКінзі.
55. Управління страховим портфелем конкурентноспроможних страхових послуг.
56. Сучасний стан та напрямки розвитку управління якістю страхових продуктів в Україні.
57. Особливості страхової послуги як товару.
58. Поняття, типи й основні принципи функціонування систем продажів страхових продуктів.
59. Пряма система продажів страхових продуктів.
60. Системи продажів страхових продуктів з залученням страхових агентів.
61. Принципи управління мережею страхових агентів.
62. Системи продажів страхових продуктів через страхових та перестрахових брокерів.
63. Порівняльний аналіз систем продажів страхових продуктів.
64. Підсистема кадрового менеджменту страховика.
65. Основні професійні якості менеджера страхової організації.
66. Переваги принципу делегування повноважень в управлінні персоналом страховика.
67. Менеджмент ризиків страхової діяльності: його мета і зміст.
68. Особливість ідентифікації й оцінки ризиків страхової діяльності.
69. Характеристика ризиків страхової діяльності.
70. Принципи організації служби менеджменту ризиків страхової компанії.
71. Повний цикл управління ризиками страхової діяльності.
72. Організаційно-технічні способи управління ризиками страхової діяльності.

73. Фінансово-договірні способи управління ризиками страхової діяльності
74. Страхування і перестраховання як засіб управління ризиками діяльності страховика.
75. Визначення, зміст та функції перестраховання. Законодавче регулювання перестраховальної діяльності.
76. Принципи управління перестраховальною діяльністю.
77. Управління пропорційним перестраховання.
78. Управління непропорційним перестраховання.
79. Порівняльний аналіз управління перестраховальною діяльністю з вітчизняними та закордонними перестраховиками.
80. Сутність, функції та склад фінансового менеджменту страхової компанії.
81. Оцінка фінансових ресурсів страхової компанії.
82. Планування фінансової діяльності страхової компанії.
83. Основні принципи й особливості управління фінансами страхової компанії.
84. Управління формуванням та розміщенням страхових резервів
85. Управління інвестиційним портфелем страхової компанії.
86. Управління платоспроможністю страховика.
87. Управління формуванням та використанням прибутку.
88. Управління податками страховика.
89. Показники, що використовуються в економічному аналізі страхових операцій.
90. Фінансовий моніторинг у страховій діяльності.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Загальні вимоги до контрольної роботи

Контрольна робота повинна відображати окремі теоретико-практичні проблеми страхування і виконуватися студентом після вибору ним відповідних питань (завдань). Виходячи з специфічних особливостей навчальних дисциплін,

контрольна робота виконується письмово у формі реферату, в якому розв'язуються конкретні ситуації.

При виконанні контрольної роботи студенти здійснюють наступні заходи:

- 1) уточнення завдання, виявлення необхідних джерел для роботи над ним;
- 2) виявлення тенденцій розвитку процесів, що впливають із завдання, їх теоретичне обґрунтування та оцінка;
- 3) здійснення конкретного вирішення завдання, його пояснення та інтерпретація;
- 4) формулювання заключних висновків з викладанням прогнозу розвитку процесу (явища) у перспективі.

Контрольна робота виконується студентами самостійно та обов'язково повинна містити:

- 1) Зміст (номер завдання та його назву) контрольної роботи;
- 2) відповіді (із посиланнями на використану літературу) на 3-ри вибрані питання з розділу "Варіанти контрольної роботи", наведеного нижче;
- 3) список використаної літератури.

При виконанні кожного завдання необхідно зазначити його номер та переписати умову.

Контрольна робота повинна бути викладена логічно та технічно правильно оформлена. Робота пишеться чітким і розбірливим почерком в зошиті чи на аркушах розміром 210x297 мм, допускаються інші варіанти - друкований (через 1,5 інтервали) або комп'ютерний текст (1,5 інтервали, шрифт типу Times New Roman -14 пт). Сторінки мають бути пронумеровані і мати поля (зліва 30, справа 15, зверху і знизу по 20 мм).

Обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 15-20 сторінок. В кінці роботи вміщується список використаних літературних джерел, ставиться підпис студента і дата виконання.

Варіанти контрольної роботи

Номер варіанту контрольної роботи студент вибирає по номеру *ост анньої* цифри у номері залікової книжки. Для цифри „0” вибирається варіант №10.

Варіант 1

1. Комерційне страхування: його сутність та принципи.
2. Планування страхової діяльності.
3. Функції перестраховування та законодавче регулювання перестраховування.

Варіант 2

1. Зміст та склад страхового менеджменту.
2. Технологія складання та практичної реалізації планів в страховій компанії.
3. Принципи управління перестраховальною діяльністю.

Варіант 3

1. Принципи та функції страхового менеджменту.
2. Управління наданням окремих видів страхових послуг (на вибір – автостраховування, медичне страхування або страхування відповідальності).
3. Управління пропорційним та непропорційним перестраховування.

Варіант 4

1. Державний нагляд та регулювання страхової діяльності - завдання, функції, права й обов'язки.
2. Управління портфелем конкретноспроможних страхових послуг.
3. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії: сутність, принципи.

Варіант 5

1. Стратегічний менеджмент страхової діяльності: сутність та його складові.
2. Порівняльний аналіз систем продажів страхових продуктів.
3. Основні принципи й особливості формування та управління резервами страховика.

Варіант 6

1. Процес створення страхової компанії: реєстрація та ліцензування.
2. Система продажів страхових продуктів через страхових посередників.
3. Управління інвестиційним портфелем страховика.

Варіант 7

1. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.
2. Кадровий менеджмент в страховій діяльності.
3. Управління платоспроможністю страховика.

Варіант 8

1. Необхідність, сутність та призначення контролю страхової діяльності.
2. Менеджмент ризиків у страховій діяльності.
3. Управління формуванням та використанням прибутку.

Варіант 9

1. Основні типи організаційних структур страховиків, їх переваги та недоліки.
2. Особливість ідентифікації й оцінки страхових ризиків. Страхові тарифи.
3. Податковий менеджмент страхової діяльності.

Варіант 10

1. Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності.
2. Способи управління ризиками в страховій діяльності.
3. Показники оцінки фінансового стану страхової компанії.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. // Верховна Рада України : офіц. веб-сайт. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р. № 435-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-4>.
3. Про страхування : Закон України від 07.03.96 № 86/96-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр/>.
4. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1702-VII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>.
5. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12. 07. 2001 р. № 2664-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2664-14/>.

6. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 1 липня 2004р. № 1961-IV. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1961-4/>.
7. Про затвердження форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та інструкції щодо їх заповнення : Наказ Міністерства Фінансів України від 26.04.2013 р. № 496 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0805-13>.
8. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків : розпорядження Держфінпослуг від 17.03.2005 р. № 3755 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukraine.uapravo.net/data/base21/ukr21633.htm>.
9. Про затвердження Принципів корпоративного управління : рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22.07.2014 р. № 955 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua/>.
10. Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків : розпорядження Держфінпослуг від 03.02.2004 р. № 39 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua/>.
11. Про затвердження Вимог щодо регулярного проведення стрестестування страховиками та розкриття інформації щодо ключових ризиків та результатів проведених стрес-тестів : розпорядження Нацкомфінпослуг від 13.02.2014 р. № 484 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0352-14>.
12. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів): Постанова Кабінету Міністрів України № 913 від 07.12.2016р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/913-2016-n>.
13. Методичні рекомендації щодо формування коду виду фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2010/28122010/metod-cody-new.pdf.
14. Бігдаш В.Д. Методичні аспекти бізнес-планування діяльності страхової компанії / В.Д.Бігдаш// Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. -2009.- №3, Т.1- С.67-73
15. Бігдаш В. Д. Страхування: Навч.посіб. - 2-ге вид., стереотип. - К.: МАУП, 2007. - 448 с.
16. Бланд Д. Страхование: принципы и практика. - М.: ФиС, 1998. – 414 с.
17. Внукова Н.М., Временко Л. В., Успенко В. І. Страхування: теорія і практика: навч.-метод. посіб. - 2-ге вид., перероб. та доп. - Х.: Бурун Книга, 2009. - 656 с
18. Вовчак О. Д. Страхова справа: підручник/ [Вовчак О. Д.]. - К.: Знання, 2011. - 391 с.
19. Гаманкова О. Страхова послуга як продукт діяльності страхових компаній в умовах ринку/ О.Гаманкова// Вісник КНУ імені Т.Шевченка.- 2008.- №104.- С.16-19

20. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: навч. посіб. / О.О. Гаманкова. — К.: КНЕУ, 2007. — 328 с.
21. Говорушко Т. А., Стецюк В. М., Толстенко О. Ю. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку: монографія. - К.: ЦУЛ, 2013. - 168 с.
22. Горбач Л.М., Каун О. Б. Страхування: навч. посіб. - К.: Кондор, 2010. - 520 с.
23. Гоцуляк С.А., Залетов А.Н., Перетяжко А.И., Шевченко В.И. Страховое дело в Украине: состояние, тенденции, перспективы. – К.: Международная агенция «BeeZone», 2005. – 416 с.
24. Долгошея Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посіб./ [Долгошея Н. О.]. - К.: ЦУЛ, 2010. - 318 с.
25. Ефимов С.Л. Деловая практика страхового агента и брокера: Учеб. пос. – М.: ЮНИТИ, 1996. - 416 с.
26. Законодавство України про страхування: збірник офіційних документів станом на 3 вересня 2012 р./ [Упоряд. Руснак Ю. І.]. - К.: ЦУЛ, 2012. - 410 с.
27. Конспект лекцій з дисципліни «Страховий менеджмент» для студентів спеціальності 8.030.508.01 «Фінанси і кредит» для всіх форм навчання / Павлов В.І., Павлов К.В., Сverdлюк І.В.- Рівне: НУВГП, 2014.-102с.: [Електронний ресурс].-Джерело доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/2053/1/06-03-117.pdf>
28. Кравченко В. Розвиток методів аналізу платоспроможності страховика як складової фінансової безпеки страхової компанії / В. Кравченко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2013. – № 1 (21). – С. 87–88
29. Кнейслер О.В. Теоретичні засади управління активами страхової компанії / О.В.Клейслер// Наукові записки.Серія «Економіка» Випуск 12.-2009.- С. 224-235
30. Кузьмін О. Є., Завербний А. С., Іващук Н. Л. Міжнародні страхові послуги: теоретико-прикладні засади: навч. посіб. - Львів: Львівська політехніка, 2009. - 200 с.
31. Кургин Е. А. Страховий менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РосКонсульт, 2005. – 304 с.
32. Маркетинг у страхуванні [Електронний ресурс]. - Джерело доступу: <http://www.student-works.com.ua/kursovi/VJD/960.html>
33. Ненно І. М. Страховий менеджмент : навч. посіб. / І. М. Ненно. – Х. : Бурун книга, 2011. – 224 с.
34. Никулина Н. Н. Страховий менеджмент : учеб. пособ. / Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 703 с.
35. Никулина Н. Н., Березина С. В. Финансовый менеджмент страховой организации: учеб. пособие. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. - 431 с.
36. Никулина Н.Н. Страхование: учеб./ Никулина Н.Н., Березина С.В. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. - 511 с.
37. Олешко Н.В. Управління достатністю капіталу страхових компаній. / Олешко Наталія Сергіївна Дисс. на здобуття наук.ступ.канд.економ.наук. Спеціальність 08.00.08-гроші, фінанси і кредит.-2016. 391с.

38. Основи довгострокового страхування: Навч. посіб./ Головка А. Т., Денисенко М. П., Ковтун В. Г. та ін. – К.: Алерта, 2007. – 444 с.
39. Охріменко О.О. Страхувальний захист: менеджмент, маркетинг, економіка безпеки (туристичне підприємництво): Навч. посіб. – К.: Міжнародна агенція “BeeZone”, 2005. – 416 с.
40. Підсумки діяльності страхових компаній у 2016 році // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: < <http://forinsurer.com/files/file00334.pdf>
41. Плиса В. Й. Страхувальний менеджмент : навч. посіб. / В. Й. Плиса; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. - 377 с.
42. Полчанов А.Ю. Теоретичні основи страхового менеджменту / А.Ю. Полчанов // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. - 2014. - №2 (68). - С.282-287
43. Практикум зі страхування: навч. посіб./ [Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Пікус Р. В. та ін.]. - К.: Київський університет, 2010. - 479 с.
44. Приходько В.С. Бухгалтерський облік страхової діяльності: Навч. посіб. пособие. – 2-ге вид., доп. і перероб. и перераб. – К.: Лібра, 2002. – 216 с.
45. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О., Аберніхіна І.Г. Страхувальний менеджмент. Навчальний посібник./ І.Г. Сокиринська, Т.О. Журавльова, І.Г. Аберніхіна – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. - 300 с.
46. Стратегічне управління страховою компанією: Кол. Моногр./ В.М. Фурман, О.Ф. Філонюк, М.П. Ніколенко, О.І. Барановський та ін.; Наук. ред. та кер. кол. авт. д-р екон. Наук В.М. Фурман. – К.: КНЕУ, 2008. – 440 с.
47. Стратегічне маркетингове планування в страхових компаніях : [монографія] / І. Л. Литовченко, В. Рулінська, Л.В. Новошинська, В.Г. Баранова; — Одеса : ИНВАЦ, 2014. — 280 с.
48. Страхування / Под ред. Т.А. Федоровой. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: Экономист, 2005. – 768 с.
49. Страхувальний і перестраховальний ринки в епоху глобалізації: монографія/ О.В. Козьменко, С.М. Козьменко, Т.А. Васильєва. – Суми, 2011. – 388 с.
50. Страхувальний менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін. ; за ред. С. С. Осадця. – К. : КНЕУ, 2011. – 333 с.
51. Страхувальний менеджмент : навч. посіб. / Куцик П. О. [та ін.]; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. - 243 с.
52. Страхування: підруч./ [Ред. Базилевич В. Д.]. - К.: Знання, 2008. - 1019 с.
53. Страхування: Договори, суд, законодавство: Наук.- практич. посіб./ Укл. Нескороджена Л.Л. - К.: Вид-ць Фурса С. Я., КНТ, 2007. - 544 с.
54. Страхування в Україні: Нормативно-правове регулювання/ Роїна О. М. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: КНТ, 2006. – 420 с.
55. Супрун А. А., Супрун Н. В. Страхувальний менеджмент: навч. посіб. - Л.: Магнолія 2006, 2011. - 301 с.
56. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика: монографія / Н. В. Ткаченко; Нац. банк України, Ун-т банків. справи. — Черкаси: «Черкаський ЦНТЕІ», 2009. — 570 с.
57. Ткаченко Н. В. Страхування: Навч. посіб. - К.: Ліра-К, 2007. - 376 с.

- 58.Трегубов Е., Брижко О. Споры у сфері страхування. - Х.: Фактор, 2011. - 656 с.
- 59.Фисун В. І., Ярова Г. М. Страхування: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2011. - 232 с.
- 60.Филонюк А.Ф., Залетов А.Н. Страховая индустрия Украины. – К.: Международная агенция «БИЗОН», 2008. – 448С.
- 61.Шірінян Л. В. Страхувий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.
- 62.Шумелда Я.П. Страхування: Навч. посібник. – Вид. 2-ге, розширене. – К.: Міжнародна агенція «БИЗОН», 2007. - 384с.

Допоміжна

- 63.Братюк В. Сучасні аспекти й завдання страхового менеджменту / Віра Братюк // Галицький економічний вісник — Тернопіль : ТНТУ, 2014. — Том 47. — № 4. — С. 69-76.
- 64.Дадико Г.Д. Маркетингові інновації як актуальний напрям розвитку страхового ринку України в сучасних умовах/ Г.Д.Дадико Інвестиції: практика та досвід.- 2016.-№5.-С.59-63
- 65.Ефимов С.Л. Организация управления страховой компанией: теория, практика, зарубежный опыт. - М.: Российский юридический издательский дом, 1995. — 150 с.
- 66.Ефимов С.Л. Энциклопедический словарь: Экономика и страхование. — М.: Церих—ПЭЛ, 1996. — 528 с.
- 67.Забурмеха Є.М. Страхова діяльність як об'єкт дослідження маркетингу/ Є.М.Забурмеха //Вісник Хмельницького національного університету.-2010.-№6, Т.4.-С.173-177
- 68.Землячова О.А. Оцінка фінансового стану страховика та шляхи його поліпшення/ О.А.Землячова// Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції.- 2014.-№2.-С.54-66
- 69.Зубец А.Н. Страховой маркетинг. – М.: Анкил, 1997. – 256 с.
- 70.Зубец А.Н. Страховой маркетинг в России. - М.: Центр экономики и маркетинга, 1999. - 344с.
- 71.Каліщук І. Сутність та особливості фінансового менеджменту страхової компанії/ І.Каліщук.// Програма і матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених і студентів «Сучасні проблеми розвитку підприємств харчової промисловості: теорія та практика», 13–14 листопада 2014 р. — К.: НУХТ, 2014 р. —С. 184-186
- 72.Нечипорук Л.В. Закон Украины "О страховании": Комментарий.– Х.:Одиссей, 2002.– 288 с.
- 73.Слинько О.Ю. Вплив економічної кризи на фінансову надійність страхових компаній в Україні/ О.Ю.Слинько// Молодий вчений.-2015.-№12(27).-С. 157-160
- 74.Страхование от А до Я. Книга для страхователей./ Под ред. Л.И. Корчевской, К.Е. Турбиной. — М.: ИНФРА-М, 1996. – 624 с.

75. Страховий ринок України: Альманах. – К.: ПП “Поліграфічні послуги”, 2011. – 352с.
76. Чинёнов М. В. Страхование внешнеэкономической деятельности: учеб. пособие. - 2-е изд., стер. - М.: Омега-Л, 2008. - 244 с.
77. Фінансовий моніторинг : навч. посіб. / Н. М. Внукова, Ж. О. Андрійченко. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. – 204 с.
78. Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку : монографія / В. М. Фурман. – К. : Наукова думка, 2006. – 334 с.
79. Шелехов К.В., Бігдаш В.Д. Страхування. Страхові послуги: Навч.-метод. посіб. – К.: ІЕУГП, 2000. – 268 с.

Інформаційні Ресурси

80. База законодавства ЄС - EUR-Lex – [http:// europa.eu.int/eur-lex/](http://europa.eu.int/eur-lex/)
81. Верховна Рада України – [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua) ;
<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
82. Верховний суд України – [http:// www.scourt.gov.ua](http://www.scourt.gov.ua)
83. Вищий адміністративний суд України - [http:// www.vasu.gov.ua](http://www.vasu.gov.ua)
84. Європейський Союз – [http:// europa.eu.int/index-en.htm](http://europa.eu.int/index-en.htm)
85. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
86. Конституційний суд України – [http:// www.ccu.gov.ua](http://www.ccu.gov.ua)
87. Ліга страхових організацій України. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://uainsur.com>.
88. Міністерство освіти і науки України – [http:// www.mon.gov.ua](http://www.mon.gov.ua)
89. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Офіційний сайт. – Режим доступу : www.nfp.gov.ua.
90. Президент України – [http:// www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua)
91. Рада Європи – [http:// www.coe.int](http://www.coe.int)
92. Система "Експерт-ФМ". Руководство пользователя [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.expert-fm.com/docs/manual>.
93. Українська федерація убезпечення. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.ufu.org.ua/ua>.
94. Фориншурер – страхование в Украине [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://forinsurer.com/>.
95. Insurance Top [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://insurancetop.com/>.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	2
Тематичний план дисципліни “Страховий менеджмент”	5
Зміст дисципліни “Страховий менеджмент”	5
Питання для самоконтролю	11
Методичні вказівки та завдання до виконання контрольних робіт для студентів заочної форми навчання	14
Список рекомендованої літератури	17